

שוטי שוטי

הקצין שנישא לאלמנת מפקד השייטת הנערץ יוסי קורקין, רס"ר המטבח שחולץ כילד מלבנון באישון לילה ואיך לעזאזל מתמודדים עם מחלת ים. כשברקע נשמעים דיבורים על מלחמה, יגאל סרנה ממשיך במסעותיו לתיעוד הפנים של צה"ל. הפעם עם כוח הבט"ש הימי פרק שישי בסדרה

יגאל סרנה | צילומים: אלעד גרשגורן

פרטית, ועל הים סביבה פלגות פרידמן. "עניין האסדות שיעמדו מחוץ למים הטריטוריאליים טרם הוסדר. זה מעסיק אותנו, כי הן פגיעות מאוד. גוש מתכת ענקי, סטטי ודליק".

חוץ מהן יש בנמל הקטן שלו גם כמה יאכטות שנתפסו במשטי עזה. חיל הים הוא עתה שוטר מקופ ימי, בייביסיטר של גז טייקונים, דגי חתול, יאכטות טורקיות.

כשאני בוקע מלשכת המפקד רב העלילה, בא ללוותני רס"ר הבסיס שמוליק הקטר. מוצאו בינלאומי כמו הים הגדול: פרסי, מצרי, רומני, איטלקי וישראלי. הקטר התחיל כרס"ר ספינת סטיל, וטיפס דרך פלגות של ארבע ספינות קטנות, והוא בבסיס אשדוד כבר חמש שנים. אחד ממה שהוא מכנה "הרס"רים החדשים": ג'ל בשערו הק' צוץ, עיניו במשקפי שמש. "אני לא רק איש משמעת, אלא גם סוג של אבא וגם מציב גבולות". אבא הקטר מראה לי את הנמל הצבאי שבו עוגנות כולן: החל מספינות קרב שעל כל אחת מהן ציור משלה שבחרו חייליה, כמין קעקוע, ועד מין כלי תקיפה חשאי של איש אחד.

והנה גם ספינות נשיות. מפירות צה"ל הלא מדיר נשים של שנות ה-90. היילת בשם ירדן יפרה מראה לי את הגוררת שלה. לפעמים היא עוברת עם חברותיה שתיים עשרה שעות רצוף בגרירת מטרת לצורכי ירי לאימון ספינות קרב. בכעס היא אומרת לי כי "לפעמים הבנים קוראים לנו: גוררות, כאילו אנחנו מין בוצ'יות או סוג של נהגות משאיות". זה כינוי מבוזה ומטעה כי הן חיילות רכות למראה ויעילות. "ואם תסתכל טוב, תזוהה מיד אם זו ספינה של צ"ף או של צ"פית. ספינת בנות תמיד מטורדת ונקייה יותר. הנה", היא מראה לי. אכן, מטופחת מן האחרת.

עובתי את הספינות והלכתי רעב אל הק'

והשליטה בחופי ישראל, היא מתחלקת לא לשלוש, רק לשתיים: צפון ודרום, זו הזירה של אל"מ פרידמן, ילד קיבוץ בארות יצחק, נכד המייסדים, שמרגע שהתגייס התנתק מהשרות ומהיבשה, שירת כנער שייטת מובחרת ושם בגר וטיפס עד הפיקוד עזב ב-2010 ובא לפקד על אשדוד. כשסיפר לי את תולדותיו, התברר לי כי פגשתי לפני 15 שנים בנסיבות מכאיבות במיוחד. בתחילת ספטמבר '97 יצא כוח של השייטת למבצע סורי ועלה על מארב קטלני ליד אנצריה. המפקד האגדי יוסי קורקין נהרג עם 11 לוחמים.

באתי אז ככותב לבית הקורקניים במכמורת. בנו הפעוט של המת פעה בחדר סמוך. פרידמן הגיע כקצין המום וכחבר קרוב לנחם, ומן הנחמה צמחו חיים חדשים. הוא נשוי לאלמנת קורקין ומגדל גם את הילדון שבעת האסון היה בן ארבעה חודשים וכעת סיים כיתה ט'. עוברות השנים, נשאר זיכרון ועימו התעלומה. מה קרה שם: מקרה, או שמא המחלל הקטלני מכל בהיסטוריה השייטת של דליפת מידע ומארב? אבל אין אנו מדברים בזה אלא רק בהווה.

אסדות הגז

המפקד פרידמן יושב בכניין חדיש שנתרם על ידי אמריקאים. חלקו מפקדה, חלקו רווחה. לצד שולחנו מסך המציג כל ספינה וכל מטרה בים. מחלונו נראה הנמל האזרחי אשדוד, ובמרחק, אסדת הגז ים טטיס. צה"ל שומר גם על גז הטייקונים. "יקומו עוד אסדות כאלה וחיל הים יאבטח אותן", אומר לי המפקד בלי טינה או ביקורת, או שמא היא מוסתרת מן הזר. "הן נכסים אסטרטגיים של המדינה". על האסדה יש חברת אבטחה

"בשמתחזקים הגלים – מתגלים החזקים".
(פתגם נפוץ בחיל הים)

כשמגיעות להקות של דגי מנטה, חתולי הים, אומר לי מפקד הזירה הדרומית, "עוברת בים השמועה על הלהקה המבוקשת, ואתה רואה פתאום נהירה עצומה של סירות דייגים. העזותם נוהרים לשרות הדיג של המנטה, גם אם הם יודים עים שייכדו על ידינו וייענשו. כי הדגה הצטמצמה מאוד בים התיכון ויש צורך גואש בדגים". הוא אומר את זה יותר כאיש ים, כאוהב דגים, מאשר כחייל או כאויב. הוא גבר מוצק ורהוט כבן 43, שחום כיוור ים, איש שייטת רוב חייו, שעבר לבט"ש הימי. זאת אומרת לפקד על הכוח שמפטרל לאורך הים הדרומי בסירות קלות כדבורים ושלדגים. מין פקחי חניה ותנועה, כדבריו.

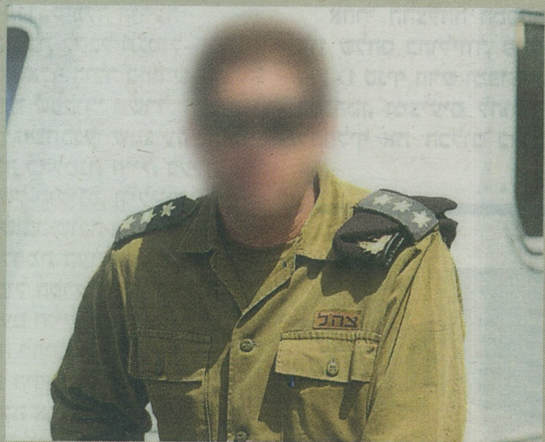
השיחה עם אל"מ ימי כמו דודו פרידמן שונה משיחה עם מח"ט יבשתי. יש משהו בים שמקשיח אותך ובו בזמן משאיר אותך פתוח. אנושי. אולי כי הים נוסך בכך אחוות יורדי ים ודייגים. אולי כי על מרחבי הים אין חומות בטון ואין גדרות תיל, אין גבול ברור ונוקשה ואין עמדות מקלע קבועות, אם כי גם המקלע הימי יצוץ ויפתח באש לקראת סוף הכתבה. הים פתוח מעצם טבעו, מגמד את טענות הבעלות המגוחכות של בני האדם, מזכיר לך כי רק כוחות הטבע הם הבוס.

לכן יורדי הים שונים. פרידמן שונה. הוא מדבר איתי על הסערות. כשתים עשרה ככל חורף ממוצע. הוא מדבר על צוות ספינה של ארבעה אנשים שחיים צמוד שנתיים כמשפחה, נאבקים וסובלים יחד בכלי קטן על מים אדירים. הוא מדבר על לוח מצרי עתיק לפיו ניתן לצפות סערות גם כיום. הימאי הוא בהחלט המקצוע הכי עתיק בצה"ל.

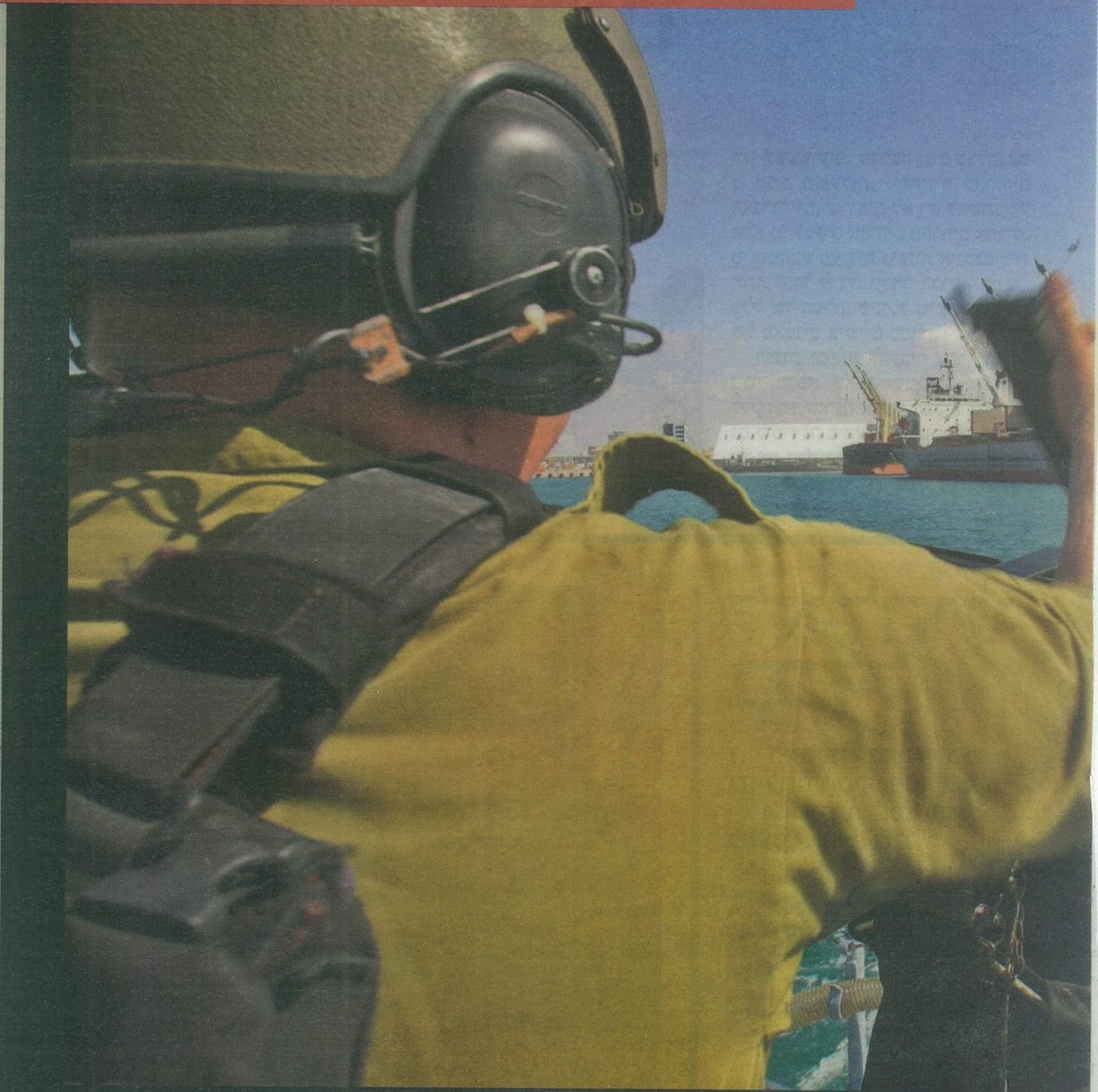
סא"ל יוסי קורקין ז"ל

בחזרה לבסיס / הבט"ש הימי

זנח את שדות הקיבוץ לטובת השייטת. אל"מ דרור פרידמן

מחלת הים אוחת בי. "קח, תנסה בעצמך את ההגה", אומר לי המפקד, אבל נפשי שואפת עתה רק ליבשה יציבה. לרציף. לשקט. לתחושת אספלט תחת רגליי. הצילו!

בייביסיטרים של גז טייקונים ויאכטות טורקיות. הבט"ש הימי

"מתייחסים אלינו כנהגות משאיות". בנות הגוררת בפעולה

טון מים בשנייה". הופ, היא סבה על צירה, מבצעת סיבוב על המקום בים. הופ, זינקנו, הופ, רעדנו, הופ, טולטלנו. נשימתי נעתקת. די.

הצוות מוריד מטרה נגררת לים. הצוות מפעיל את מקלע החזית או שמא זהו מקלע האחוריים. פוצח המק" לע באש. מחלת הים אוחת בי. הכמוראויב חוסל. כולם סביבי שמחים, גלים ורוח ואש, מופע מרהיב. "קח, תנסה בעצמך את ההגה", מוסר לי המפקד, אבל נפשי שואפת עתה רק ליבשה יציבה. לרציף. לשקט. לתחושת אספלט תחת רגליי. הצילו! לרגע הופך הכתב האומלל ממחלת הים המתחילה שלו לבידור הסיפון, אבל טוב לכם משיבני לחוף. יבורך רציף הבטון. תבורך האדמה. פתאם אני מבין למה כרעו ברך עולים חדשים משך הדורות, נשקו את ארמת הנמל בבואם לפה אחרי מסע ים. ●

גם מלח בעל פאות מסולסלות בשם ג'קי, הוא יעקב לוי מיהור. לאביו יש מפעל צבע ולו ארבעה אחים ואחיות. הוריו חילוניים, אך הוא חזר כנער צעיר בתשובה והלך לשיבת הסדר. מחברים בישיבה ומרכנים שלמדו את הנושא קיבל ג'קי המלצה על הספינות כמין ענף דתי ימי מתפתח ובא, והוא מכונאי שאחראי על מנוע השלדג. מאגיסט בהפלגה הזו וכפוף לא לרב, אלא לציף מנוען ראשי.

בצבא שב והתהפך עולמו. אם בילדות בקע מן החיי לוניות וברח ממנה ומכל מה שנראה לו כריקנות, הרי שפה על הספינה גילה משפחה חדשה שחשפה לפניו כמה שבוי היה בסטיגמות. "התחברתי פה לאנשים שבאזרחות לא הייתי מחליף איתם מילה. הם הפכו לחברים טובים שלי. יותר מבישיבה. פה הכל פתוח וגלוי והם יודעים עליי כל סוד".

"לא האמנתי", אומר לי ג'קי טרם הפלגה, "שיש משפחת ספינה כזאת. כולם שווים. זה שבר לי את כל הסטיגמות שהיו לי מזמן החילוניות שלי על תל אביבים ואשכנזים, שכולם ליצנים ורק חובבי מסיכות. גיליתי שהם אמנם לא חיים בדרך החיים שלי, אבל הם אנשים טובים ורציניים, חרוצים וחברים פתוחים יותר מכל מה שהכרתי". עוד אנו מדברים על גילויי הברות, והנה ניתק הכלי מן הרציף ויצא אל הים. אני יורד מטה אל התאים הצפופים. ארבעה דרגשי שינה בכל חלל. הכל דל ורחוס, פשוט ומיושן למראה. יכטה צבאית דלה למראה, אך חמושה היטב.

רחוס ומחניק למטה, ואני שב ועולה אל האוויר הפתוח. ליד ההגה על הסיפון, מול מסך מחשב מוגן מים, עומד מפקד הסירה סרן עומרי. דור שלישי בחיל. סבו היה קצין חשמל בחיל ואביו סגן אלוף על הים. בגאווה מראה המ"פקד לכתב היבשתי למה מסוגלת ספינה עם מנוע גרמני ואריר ומערכת הנעה של רולס רויס, "שרוחסת ארבעה

ציצות. רס"ר המטבח אבי שמי טרח על ארוחת הצהריים. מאות אנשים חיכו למוזנס. בצבא יכול הכל להידחות – מלחמה וטילים, לא האוכל. לפני כשלושים שנים היה רס"ר המטבח שמי ילד לבנוני בן שמונה. הוא חי עם מש-פתחו בג'ונייה, עיר חוף שאהב ושהוא זוכר בחום עד היום. ילד חוף היה. לילה אחד, ביוני 82, שמעו נקישה על דלתם. כוח צה"ל שנכנס לעיר תר אחרי יהודים אחרונים. הוריו נשאלו אם ירצו לעזוב ולצאת מיה, והסכימו. בארבע בבוקר הגיע טרנזיט שחלונותיו אטומים, ומשפחת שמי, עם שתי מזוודות מכל רכושה, משאירה הכל בגבה, מחשש השכנים, הוסעה משך 14 שעות מודאגות עד אשדוד. מאז הוא פה. עשר שנים אחרי בריחתם התגייס שמי, וכעבור זמן מה מצא עצמו בקומנדו הימי, אולי גם כמי שנפשו יוצאת להציץ בילדותו. בעתלית ועל כליה הקלים של השייטת שירת והאכיל אחת עשרה שנים. על שולחנו בנמל אשדוד אכלתי קציצות נוסח מזרחי שהוא טוחן מהמבורגר צבאי שאיש אינו אוהב. פתיים ופירה וסלט סלק טעים עם פוקצ'ה מקומית.

שמי מצא כי החיילים, שאך אתמול היו ילדים, הכי אוהבים פאסט פוה לצורכי כשרות יש לו "משגיח כשרות זירתי", ושמי מאמין כי "הכשרות מתחזקת בצה"ל. היום יש לי חדר שלם של מכונות שבוררות שעועית, אורז וקמח מחשש תולעים". הנהלים התדרקו.

לפי המפקד, בשל קבוצה של מלחים דתיים דובר בחיל אפילו על ספינת קרב דתית, נפרדת, ספינת השם, אך ויתרו. "אבל הספינה מתאימה עצמה לחייל החרדי", אומר המפקד. "אין הכנת אוכל בשבת. יש תפילה".

הפנינה השחורה

ספינת הקרב 841, שכינויה "הפנינה השחורה", חיכתה לנו ומנועה פועם. כלי מלחמה אפור ומסודר שעל סיפונה